

YENİ YABAN

Diane Cook *Man V. Nature* adlı öykü kitabının ve *The New Wilderness* adlı romanın (*Yeni Yaban*, YKY, 2022) yazarıdır. Diane Cook *This American Life* adlı radyo programının yapımcılığını üstlendi. *Man V. Nature* Guardian İlk Kitap Ödülü, Believer Kitap Ödülü ve Los Angeles Times Art Seidenbaum İlk Kurmaca Eser Ödülü finalisti oldu. *Yeni Yaban* 2020 yılında Booker Ödülü'nün kısa listesinde yer aldı. Öyküleri *Harper's*, *Tin House*, *Granta* gibi dergilerde yayımlandı, *The Best American Short Stories* ve *The O. Henry Prize Stories* adlı antolojilerde yer aldı. Diane Cook 2016'da Ulusal Sanat Vakfı'ndan burs almaya hak kazandı.

Özlem Yüksel 1971'de Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi, DTCF İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Çeşitli eğitim kurumlarında on yıl kadar yöneticilik ve İngilizce öğretmenliği yaptı. 2005'ten beri kitap çevirmenliği yapmaktadır. İngilizceden çevirdiği kitaplardan bazıları: *Camdan Kale* (Jeanette Walls, Marka, 2006); *Kan ve Petrol* (Michael Klare, Marka, 2006); *Gül, Haç ve Hilal* (Tim Willocks, Doğan Kitap, 2007); *Gecenin Anlamı* (Michael Cox, Doğan Kitap, 2008); *Asrın Vebası Narsisizm* (Jean M. Twenge, Kaknüs, 2010).

Diane Cook'un
YKY'deki kitabı:

Yeni Yaban (2022)

DIANE COOK

Yeni Yaban

Roman

Çeviren
Özlem Yüksel

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5938
Edebiyat - 1704

Yeni Yaban / Diane Cook
Özgün adı: The New Wilderness
Çeviren: Özlem Yüksel

Kitap editörü: Darmin Hadzibegovic
Düzeltili: Filiz Özkan

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Merve Çakıroğlu

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
Telefon: (0 212) 613 38 46
Sertifika No: 45030

Çeviriye temel alınan baskı: HarperCollins, New York, 2020
1. baskı: İstanbul, Mart 2022
ISBN 978-975-08-5278-7

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2020
Sertifika No: 44719

Copyright © 2020 by Diane Cook

Bu kitabın telif hakları Akçalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Şarkı sözleri: Alex W. Chilton
Ingrooves yönetimindeki Koala Music (ASCAP)
İzniyle basılmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/yapikrediyayinlari](https://www.facebook.com/yapikrediyayinlari)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

*Annem Linda'ya, kızım Cazadora'ya
ve Jorge'ye*

... genç olunacak bir yaban eli kalmamışsa, bir daha genç
olamayacağıma memnunum. Haritada tek bir boş yer yoksa, kırk
özgürlüğüm olmuş neye yarar?
Aldo Leopold

Çıkarın beni buradan, çıkarın beni buradan
Nefret ediyorum, çıkarın beni buradan
Alex Chilton

I. Bölüm
Beatrice'in Baladı

Bebek, Bea'nın içinden çürük renginde, mosmor çıktı. Bea kordonu aralarında bir yerden yakarak kopardıktan sonra faydasız olduğunu bile bile kızın ince boynundan çözdü, kızını ellerine alıp yumuşak göğsüne vurdu, yapışkan ağzına birkaç sığ nefes üfledi.

Etrafında cırcırböceklerinin benzersiz sesleri yükseldi. Bea'nın cildi sıcaktan karıncalanıyordu. Sırtının, yüzünün teri kurumuştu. Güneş tepeye varmıştı ve olması gerekenden daha hızlı, tekrar alçalacaktı. Bea diz çöktüğü yerden Vadilerini, Vadi'nin saklı çayırırlarını ve yavşanlarını görüyordu. Uzakta tek başına duran kütükler, daha yakındaysa bir yeri işaretleyen kurganları andıran çamurdan tümsekler vardı. Kaldera ufukta sarp ve bembeyaz duruyordu.

Bea bir dalla, sonra da bir taşla sert toprağı kazdı, ardından çukur açıp eliyle düzleştirdi. Plasentayı içine koydu. Ardından da kızı. Çukur derin değildi, bebeğin karnı çukurun kenarından yüksekte kaldı. Doğumdan hâlâ ıslak olan küçük bedene kaba kum ve güneşin sıcaklığıyla saplarından kopmuş küçük küçük altın tomurcuklar bulaştı. Bea bebeğin alınına biraz daha toprak serpti, geyik derisi çantasından birkaç solgun yeşil yaprak çıkardı, kızın üzerine yaydı. Yakınındaki yavşanlardan pütürlü dallar koparıp şişmiş karnının, şaşılacak kadar küçük omuzlarının üstüne koydu. Bebek yaprak yeşilinden, pas kırmızısı kandan ve ıslak teninin altından görünen solgun menekşe rengi damarlardan yapılmış biçimsiz bir yığındı şimdi.

Kızı hisseden hayvanlar yaklaşıyordu şimdi. Gökte fırdönen şahinler işin ilerleyişini kontrol eder gibi alçaldılar, sonra sıcak bir hava akımıyla yükseldiler. Bea kır kurtlarının yumuşak ayak seslerini duydu. Buğulu yavşanların arasından dolaşarak ilerliyorlardı. Düzensiz vuran gölgelerin altından bir anneyle üç sıksa yavru çıktı. Bea iniltiye dönüşen kayıtsız esnemelerini duydu. Bekleyeceklerdi.

Bir rüzgâr esti, Bea tozlu sıcaklığı içine çekti. Agnes'ı doğurduğu hastane odasının durgun kokusunu özledi; aradan sekiz yıl geçmiş olmalıydı. Kaşındıran hastane geceliğinin göğsünde gerilmesini, iki yanına dönmeye çalışınca vücuduna dolaşmasını özledi. Kalçası-

nın etrafından, bacaklarının arasından, doktoruyla hemşirelerin baktıkları, kurcaladıkları, Agnes'i içinden çektikleri yerinden serin havanın geçişini. O histen nefret etmişti. Çok açıkta hissetmişti kendini, kullanılmış, hayvan gibi. Ama burada da toz toprakla sıcağın havadan başka bir şey yoktu. Burada, bir eliyle üzerine atılan saksagağı engellerken, öbür eliyle küçük bedene –beş aylık mı hamileydi? Altı mı? Yedi mi?– yol göstermesi gerekmişti. Bu iş için yalnız kalmak istemişti. Ama yoklayan eldivenli eller, bayat devridaim havası, vınlayan makineler, altında çöl tozu yerine temiz çarşaf için neler vermezdi. Biraz steril konfor için.

Annesinin yanında olması için neler vermezdi.

Bea kır kurtlarına tısladı. “Gidin” deyip az önce kazdığı toprakla çakıl taşlarından fırlattı. Ama kaçacak yerde kulaklarını arkaya attılar, anne kışını yere yaklaştırdı, yavrular burnunu ısırpı onu sinirlendirdiler. Herhalde yavrularına fazladan yiyecek bulmak ya da eşinip yemek arama, hayatta kalma alıştırmaları yaptırmak için sürüden ayrılmıştı. Anneler böyle yapardı.

Bea bebeğin gözlerine yaklaşan sineği kovdu; başta gözleri yaşamadığına şaşırması gibi bakmıştı, şimdiyse suçlar gibi bakıyordu. İşin aslı, Bea bu bebeği istememişti. Burada olmazdı. Onu bu dünyaya getirmek yanlış olurdu. Başından beri böyle hissetmişti. Ama ya kız Bea'nın korkusunu hissetmiş de istenmediği için ölmüşse?

Nefesi tıkanı. Kıza, “En iyisi bu” dedi. Kızın gözleri tepelerinden geçen bulutlarla bulutlandı.

El fenerinin olduğu ve feneri yakan pilleri hâlâ yanında taşıdığı dönemde, bir gece yürüyüşünde, fenerin ışığına parlayan bir çift göz takılmıştı. Bea gözleri korkutmak için el çırpmış ama gözler yalnızca alçalmıştı. Uzun bir hayvandı ama çömeliyordu, belki de oturuyordu, Bea kendisini takip etmesinden korkmuştu. Nabızı hızlanmış, o güne dek birkaç defa yaşadığı soğuk dehşetin, tehlikede olduğu hissini içinde belirmesini beklemişti. Ama belirmemişti. Hayvana yaklaşmıştı. Gözler gene yalvarır gibi, itaat eden bir köpek gibi alçalmıştı ama köpek değildi. Sırtı eğimli, sivri kulaklı, kuyruğunu uysalca titreten bir geyik olduğunu ancak yaklaşıncaya görebilmişti. O sırada Bea ışıkta küçük, kendisine bakmayan ama düzensizce titreyen bir göz daha görmüştü. Geyik ayağa kalkınca o göz de sallanarak yukarı kalkmıştı. İncecik, titrek bacaklarının üstünde durmaya çalışan küçük, pırl pırl bir geyik yavrusu. Bea

farkında olmadan bir doğuma tanık olmuştu. Karanlıkta sessiz bir doğuma. Anneye yırtıcı bir hayvan gibi gizlice yavaşmıştı. Ve o anda annenin canının bağışlanmasını diler gibi başını yere eğmekten başka yapacak bir şeyi yoktu.

Bu günlerde, çok basit ve çok acımasız bir sağ kalma mücadelesiyle dolu bu kestirilmez günlerde, Bea'nın kendine pişmanlık duyma izni verdiği pek az şey vardı. Ama keşke o gece başka tarafa yürüseydi, ışığını o gözlere tutmasaydı da dişi geyik doğumunu yapsa, yavrusunu burnuyla dürtüp, yalayıp temizleseydi, hayatta kalma mücadelesi başlamadan bebeğine ilk rahat gecesini yaşatma şansı bulabilseydi. Ama dişi geyik bitkin halde, hantalca kalkıp kaçmış, yavrusu da yönünü şaşırılmış halde sendeleyerek peşinden gitmişti; hayatlarının birlikte geçirecekleri kısmının başlangıcı böyle olmuştu işte. Bea günler önce, tekmeler, hıçkırıklar ve çırpınmalar kesilip de bebeğin öldüğünü anlayınca, doğum için yalnız kalmak istediğini işte bu yüzden anlamıştı. Birlikte olacakları tek an buydu. Bunu başkalarıyla paylaşmak istemiyordu. Başka birinin kendi karmaşık acısını izlemesini istemiyordu.

Anne kurda dikkatle baktı. "Anlıyorsun, değil mi?"

Kır kurdu sabırsızca sıçrayıp sarı dişlerini yaladı.

Epey aşağıdaki bir sırttan, yamaçların yamaçlarından neşesiz bir uluma geldi; gözetlemede bir kurt leşçil kuşları görmüş, av işareti veriyordu.

Bea'nın gitmesi gerekiyordu. Güneş alçalıyordu. Artık kurtlar da biliyordu. Gölgesinin uzayıp incelmesini izlemişti; bu görüntü kendi açlıktan ölümünü izliyormuş gibi onu hep hüzünlendirirdi. Ayağa kalktı, kumda çukur çukur olmuş dizlerini esnetti, derisindeki, tuniğindeki çöl tozunu silkeledi. Ölü olduğunu bildiği bebeği canlandırmaya çalıştığı için kendini aptal gibi hissediyordu. Yaban'ın, içindeki bütün duyarlılığı yok ettiğini sanmıştı. O ânı kimseye anlatmayacaktı. Bir çocuğu olmasını ne kadar çok istediğini asla kabul etmez sandığı Glen'e anlatmayacaktı. Agnes herhalde hayat bulmamış kız kardeşine dair bir şeyler bilmek, annesine dair gizli ayrıntıları anlamak isterdi ama ona da söylemeyecekti. Hayır, basit hikâyeye sadık kalacaktı. Bebek yaşamadı. Başka pek çoğu da yaşamamıştı. Hayatımıza devam edeceğiz.

Adını Madeline koymak istediği kıza son bir kez bakmadan arkasını döndü. Kır kurdu anneye sert bir tekme attı, tekme hayva-

nın postundan belli olan kaburgalarına isabet etti. Anne kır kurdu acı acı havladı, sürünerek geriledi, sonra hırladı ama bir insanın hakaretiyle uğraşmaktan daha acil sorunları vardı.

Bea arkasından gelen tepinmeyi, tiz havlamaları duydu. Köpeklerin artan heyecanı yeni doğan bebek çığılığına benzese de Bea bunların sadece açlığın sesi olduğunu biliyordu.

Belirgin bir patika izi kampa çıkıyordu. Topluluk'un etkisiyle mi açılmıştı, kendi hayvan yollarını açan hayvanların patikası mıydı, yoksa Yaban Eyaleti haline gelmeden önce burada olanların bir kalıntısı mıydı, anlamak zordu. Belki de bu patikayı Bea tek başına açmıştı. Vadi'den her göçtüklerinde buraya olabildiğince sık geliyordu. Madeline için burayı seçmesinin sebebi de buydu. O manzarada incelikli bir taraf vardı. Saklı bir vadiye benziyordu. Yemyeşil otlarla gür çalılıkların olduğu kısım etrafındaki araziden biraz daha alçakta kaldığı için ufku ve ufuktaki kara dağların tepelerini gören gizli bir manzarası vardı. Görüş alanındaki bütün arazi bulanık, yumuşak renklerden bir mozaik oluşturuyordu. Güzel, sessiz ve mahrem, diye düşünürdü Bea. İnsanın ayrılmak istemeyeceği bir yerdi. Bea, Madeline'i oraya bıraktığı için anlık bir ferahlık duydu gene; Madeline bu bilinmez manzaraya onunla –yolunu rahatça bulamayacağını hisseden bir anneyle– beraber göğüs germek zorunda kalmayacaktı.

Bea kamptakilerin seslerini duyabiliyordu. Sesler engebesiz boş araziye aşip onun durduğu yere kadar ulaşıyordu. Ama Bea yanlarına dönmek, sorularıyla, daha da beteri sessizlikleriyle karşılaşmak istemiyordu. Yön değiştirdi, ailesinin vakit geçirmeyi sevdiği sığ mağaraya –gizli yerlerine– giden kayalara tırmandı. Yukarıda kocası Glen ve kızı Agnes'i gördü, toprakta diz çökmüş onu bekliyorlardı.

Glen'in, elindeki yaprağın sapını çevirip her açıdan dikkatle bakarken, yaprağın yeşil sırtındaki bir şeyi Agnes'a gösterip sıradan şeklindeki dikkate değer bir ayrıntıyı fark etmesini isterken, alınının odaklanmaktan kırıştığını gördü. Yaprak kendilerine sırrını söyleyecekmiş gibi yaprağa eğilip dikkatle baktılar, yüzlerinde sevinç belirdi.

Glen onun yaklaştığını görünce elini sallayıp çağırdı. Agnes da bir kayaya çarpıp kurdığı tırtıklı yeni dişleriyle gülümseyerek, cömert ve beceriksiz bir kol hareketiyle aynısını yaptı. Bea kızının

başını ellerinin arasına alıp parlak, kanlı dudağının altındaki hasarı incelerken, *Neden süt dişlerinden biri kırılmadı ki?* diye düşünmüştü. Agnes kımıldamadan sessizce durmuştu, gözünden bir damla yaş sızmış, kirli yüzünde iz bırakarak akmıştı. Kazanın kızını ürküt-tüğünü ancak bu sayede anlamıştı Bea. Bir hayvan gibi Agnes da korkunca donup kalır, tehlike karşısında kaçardı. Bea, Agnes büyüdükçe bu durumun değişeceğini düşünüyordu. Kendini avdan çok yırtıcı gibi görmeye başlayabilirdi. Kızının tebessümünde vardı bu, adlandırılmayan bir kavrayış. Zamanını bekleyen bir kızın gülümsemesiydi.

Bea yanlarına vardığında Glen, “Kızılağaç bu” diyordu. Bea’nın elini tutup nazikçe öptü, Bea elini çekene dek dudaklarını ayırmadı. Bea onun karnına bakıp yüzünü buruşturduğunu gördü.

Glen kaba tahta kâsede sıcak su hazırlamıştı ama su soğuyup hava sıcaklığına gelmişti. Bea yanlarına çömeldi, tuniğini kaldırıp dizlerini ayırdı. Avcuna su alıp eteğinin altından bacaklarının arasını, genişlemiş, yıpranmış kıvrımlarını, kan sıçramış uyluklarını nazikçe yıkadı. Canı yanıyordu ama yırtık olmadığından emindi.

Agnes da Bea’ya dikkatle bakarak çömeldi, ince biçimsiz bacaklarını ayırıp kendine su çarpıyor gibi yaptı. Bebeğin olduğu yere bakmamaya çalışıyor gibiydi.

Agnes bir tür taklit safhasındaydı. Bea bunu hayvanlarda görüyordu. Başka çocuklarda da görmüştü. Ama Agnes’in taklitçiliğinde onu yumuşatan bir taraf vardı. Yakın zamana kadar Agnes’i anlıyordu. Fakat yaprakların renklerinin son kez döndüğü sıralarda Agnes ona yabancı gelir olmuştu. Ana babaların çocuklarıyla yaşadıkları bir şey, anne kız arasında olan bir şey miydi bu çatlak, yoksa yalnızca Agnes’la ikisinin çekmek zorunda kalacakları bir güçlük müydü, bilmiyordu. Burada Bea’nın olayları tamamen normal görüp peşini bırakması zordu, zira buradaki hayatları hiçbir bakımdan normal değildi. Agnes yaşına göre normal mi davranıyordu, yoksa kendini kurt sanıyor olması mümkün müydü?

Agnes sekiz yaşına girmişti ama haberi yoktu. Artık günleri saymayı bıraktıkları için yaş günlerini de saymıyorlardı. Ama Bea ilk geldiklerinde bazı çiçeklerin açtığını fark etmişti. O sıra Agnes beş yaşına yeni girmişti. Nisan ayıydı. Bea yürüyüşlerinin ilk birkaç gününde bir menekşe tarlası görmüştü. Menekşeleri bir daha gördüğünde, aradan bir yıl geçmiş gibi gelmişti; yaz sığağını hisset-

mişler, ağaçların renklerinin döndüğünü görmüşler, karlı dağlarda üşümüşlerdi. Kar kalkmıştı. Menekşeleri dört defa görmüştü. Dört yaş günü. Agnes'in sekizinci doğum gününün son dolunaydan sonraya, son kamplarının yakınındaki otların arasında menekşeler gördüğü sıralara denk geldiğini biliyordu. İlk geldiklerinde Agnes o kadar ağır hastaydı ki Bea bir daha kıızıyla menekşeleri görebileceklerinden şüphe etmişti. Ama işte bir aradaydılar, Agnes aralarında hopluyordu.

Bea sürünerek sığ mağaranın dibine gitti. Bir kaya bloğunun arkasından, burada ilk kamp kurduklarında açtığı bir oyuktan, yenilediği mekânlardan birinin fotoğraflarının yayımlandığı tasarım ve mimari dergisini ve yastığını çıkardı. Dergi ülke çapında yayımlanıyordu ve iki sayfalık bu haber meslek yaşantısında bir dönüm noktası olmuştu ama yayımlandıktan kısa bir süre sonra Yaban'a gelmek üzere ayrılmıştı. Bunlar onun Şehir'den gizlice kaçırdığı gizli hazinesiydi ama oradan oraya taşımamak, diğerlerinin küçümseyen yüzleriyle karşılaşmamak ve açık havadan etkilenmelerini önlemek için Kılavuz'da açıklanan kurallara aldırmaıyıp pek de uğraşmadan buraya saklamıştı. Yılda birkaç defa Vadi'den geçerlerken, biraz daha kendisi gibi hissedebilmek için hazinelerini çıkarıyordu.

Glen'in yanına oturup yastığına sarıldı. Sonra başparmağıyla derginin sayfalarını çevirdi, bir yandan da yaptığı seçimlerle sebeplerini hatırladı. İnsanın bir evi olmasının nasıl bir his olduğunu hatırladı.

Glen, Bea hazinelerini ortaya çıkardığında her zaman yaptığı gibi, "Korucular bunları bulacak olursa başımız derde girer" dedi, kuralları çok dert ediyordu.

Bea kaşlarını çattı. "Ne yapacaklar? Bir yastık yüzünden bizi kovacaklar mı?"

Glen omuz silkti. "Belki."

"Rahatla" dedi Bea. "Asla bulamazlar. Hem bunlara ihtiyacım var. Yastığın nasıl bir şey olduğunu unutmamam gerek."

"Ben yeterince iyi bir yastık değil miyim?" Çok tatlı söylemişti.

Bea onun yüzüne baktı. Glen bir deri bir kemikti. İkisi de aynı durumdaydı. Bea'nın gebeyken neredeyse hiç belirginleşmemiş karnı bile hemen içine çökmüş gibiydi. Başını kaldırıp yüzüne bakınca Glen hafifçe gülümsedi. Bea başını evet anlamında salladı. Glen de aynı şekilde karşılık verdi. Sonra Agnes'a bakarak sesli